

**POGOJI ZA OPRAVLJANJE DEL V
GOZDOVIH**

Ljubljana, 2019

Ciljni raziskovalni program »ZAGOTOVIMO SI HRANO ZA JUTRI«

Naslov projekta: Sistem ocenjevanja kakovosti izvajalcev del v gozdarstvu

Forestry contractors quality assessment system

Št. projekta: V4 1615

POGOJI ZA OPRAVLJANJE DEL V GOZDOVIH

Delovni sklop 5: Prenos znanja in komunikacija z javnostmi

Avtorji: Nina Škrk, Matevž Triplat;

Glavni in odgovorni urednik: Matevž Triplat;

Recenzentka: Urška Ahačič Pogačnik (gozdarska inšpektorica, Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Območna enota Kranj);

Tehnični urednik: Matevž Triplat;

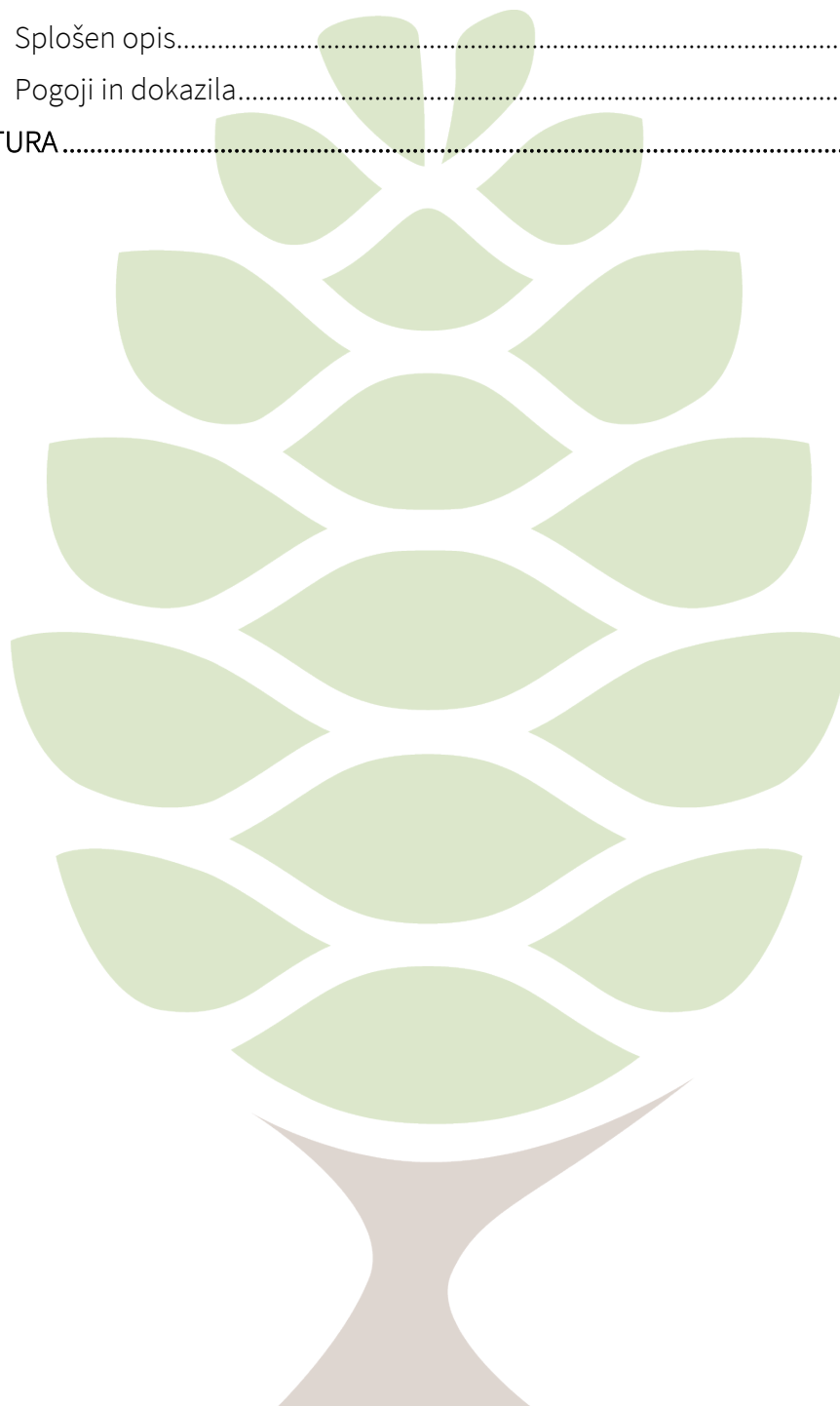
Objavljeno na: <https://www.mojgozdar.si/>

KAZALO

1	Uvod	6
2	Organizacijske oblike izvajanja gozdarskih storitev	7
2.1	Gospodarske družbe, samostojni podjetniki in drugi.....	7
2.1.1	Dopolnilna dejavnosti na kmetiji.....	7
2.1.2	Strojni krožki	8
3	Pravni okvir opravljanja del v gozdovih.....	8
4	Pogoji za opravljanje del v gozdovih.....	11
4.1	Strokovna usposobljenost	11
4.2	Področje varnosti in zdravja pri delu.....	12
5	Dokazila o usposobljenosti.....	13
6	Pogoji za posamezna dela	14
6.1	SEČNJA Z MOTORNO ŽAGO	14
6.1.1	Splošen opis.....	14
6.1.2	Pogoji in dokazila.....	15
6.2	SPRAVILO S TRAKTORJEM.....	17
6.2.1	Splošen opis.....	17
6.2.2	Pogoji in dokazila.....	17
6.3	GOJITVENA DELA.....	19
6.3.1	Splošen opis.....	19
6.3.2	Pogoji in dokazila.....	19
6.4	ŽIČNIŠKO SPRAVILO	21
6.4.1	Splošen opis.....	21
6.4.2	Pogoji in dokazila.....	21
6.5	STROJNA SEČNJA	23
6.5.1	Splošen opis.....	23
6.5.2	Pogoji in dokazila.....	23
6.6	IZDELAVA SEKANCEV	25
6.6.1	Splošen opis.....	25
6.6.2	Pogoji in dokazila.....	25
6.7	PREVOZ LESA	26

6.7.1	Splošen opis.....	26
6.7.2	Pogoji in dokazila.....	26
6.8	GOZDNO GRADBENIŠTVO	28
6.8.1	Splošen opis.....	28
6.8.2	Pogoji in dokazila.....	28
7	LITERATURA.....	30

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

ARRS	Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
CRP	Ciljno raziskovalni projekt
DDK	Dopolnilna dejavnost na kmetiji
EU	Evropska unija
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
NPK	Nacionalna poklicna kvalifikacija
RIC	Državni izpitni center
RKG	Register kmetijskih gospodarstev
SKD	Standardna klasifikacija dejavnosti
UE	Upravna enota
ZCes	Zakon o cestah
ZPDZC	Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno
ZPPPK	Zakon o postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij za opravljanje reguliranih poklicev
ZG	Zakon o gozdovih
ZVZD-1	Zakon o varnosti in zdravju pri delu

1 Uvod

V zadnjih letih beležimo izrazito povečanje števila izvajalcev del v gozdarstvu, kar predstavlja večjo konkurenco na trgu, a hkrati terja tudi razmislek o objektivni presoji kakovosti izvajalcev. Celostnega sistema objektivne presoje kakovosti izvajalcev del v gozdarstvu pa v Sloveniji nimamo. Pri trajnostnem gospodarjenju z gozdovi veliko število izvajalcev gozdarskih del ne sme biti edino gonilo za povečevanje konkurenčnosti sektorja. V tujini pa tudi pri nas se merilo najnižje cene storitev vse bolj pogosto sooča z vprašanji kakovosti izvedbe del, pri čemer pa se med merila kakovosti uvrščajo tako okoljski, socialni, kot tudi poslovni vidiki odnosa med naročnikom in izvajalcem del.

Naš cilj je razviti enostaven, pregleden in objektivni postopek za presojo ustreznosti izvajalcev del, ki v Sloveniji opravljajo eno ali več faz gozdarskih del.

Metodologija za ocenjevanje izvajalcev del je sestavljena iz treh delov, in sicer iz:

- 1) ocene formalne ustreznosti izvajalca gozdarskih del na podlagi osnovnih (primarnih) virov podatkov o poslovnih subjektih.
- 2) neodvisne strokovne ocene ustreznosti poslovnega subjekta za opravljanje določenih gozdarskih del, po principu kategorizacije nastanitvenih obratov (s kategorijami/zvezdicami). Neodvisno strokovno ocene v sklopu ciljno raziskovalnega projekta "Sistem ocenjevanja kakovosti izvajalcev del v gozdarstvu" razvija Gozdarski inštitut Slovenija. Neodvisne presoje izvajalcev gozdarskih storitev opravlja Gozdarski inštitut Slovenije (v nadaljevanju GIS) oz. s strani GIS pooblaščen organizacija.
- 3) neposrednega rangiranja kakovosti opravljenih storitev s strani naročnikov. Povprečni rang pridobljen s strani uporabnikov storitev bo objavljen poleg pridobljenih kategorij (prvotne kombinirane ocene) izvajalca. Range bomo pridobili za tiste izvajalce del, ki bodo v času trajanja projekta prostovoljno vstopili v sistem pridobitve neodvisne strokovne ocene, za kar bo izdelan in uporabljen poseben vprašalnik za naročnike konkretnih storitev. Dodatno bomo preučili možnosti rangiranja izvajalcev del s strani naročnikov storitev neposredno na spletnem informacijskem sistemu (portalu). Za zagotavljanje verodostojnosti ocenjevalca določenega izvajalca bomo vzpostavili mehanizme za preprečevanje zlorab spletnega informacijskega sistema.

Vsi subjekti in njihove ocene bodo objavljeni na skupnem portalu mojgozdar.si, ki bo predstavljal osrednji sistem iskanja ponudnikov oziroma bo omogočal aktivno povezovanje lastnika gozda (iskalca storitve – povpraševanje) s ponudnikom zelene storitve. Vse predstavljene aktivnosti so del CRP projekta: Sistem ocenjevanja kakovosti izvajalcev del v gozdarstvu, ki ga financirata MKGP in ARRS.

2 Organizacijske oblike izvajanja gozdarskih storitev

V Sloveniji je trg gozdarskih storitev dinamičen. Težava se (še posebno) izkaže pri povečanem povpraševanju po storitvah ob veliko površinskih motnjah (npr. žledolom, napad podlubnikov, vetrolom, itn.). Z ukinitvijo koncesij za gospodarjenje z državnim gozdom se je trg storitev na področju gozdarskih del dodatno prestrukturiral. V nadaljevanju so predstavljene možne organizacijske oblike za izvedbo gozdarskih storitev, kot jih omogoča aktualna zakonodaja.

2.1 Gospodarske družbe, samostojni podjetniki in drugi

19. člen Zakon o gozdovih (ZG) opredeljuje, da dela v gozdu lahko opravljajo:

- lastnik gozda, pri tem pa mu lahko pomagajo njegovi zakoniti dediči ter njihovi zakonci in druge fizične osebe v obliki medsosedske pomoči.
- registrirane fizične ali pravne osebe (V nadaljnjem besedilu: izvajalci), ki izpolnjujejo predpisane pogoje glede strokovne usposobljenosti.

Pridobitno dejavnost v gozdovih lahko opravljajo:

- o Gospodarske družbe. To so pravne osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost. Pridobitna dejavnost je vsaka dejavnost, ki se opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička. Gospodarske družbe se organizirajo kot:
 - kot osebne družbe: družba z neomejeno odgovornostjo in komanditna družba, ali
 - kot kapitalske družbe: družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba, komanditna delniška družba in evropska delniška družba.
- o Podjetniki ali podjetnice so fizične osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja;
- o Ter fizične osebe ali osebe, ki imajo registrirano ali priglašeno dejavnost storitev z gozdarsko mehanizacijo (priglasitev na UE, ki izda dovoljenje za opravljanje) in tudi osebe vključene v strojne krožke.

2.1.1 Dopolnilna dejavnosti na kmetiji

Po Zakonu o kmetijstvu lahko dela v gozdu kot dodatno storitev na kmetiji (po pogojih 99. člena tega zakona) opravljajo tudi kmetje v okviru »Dopolnilne dejavnosti na kmetiji (DDK)«. Poleg nosilca dopolnilne dejavnosti na kmetiji lahko DDK na kmetiji izvajajo še:

- nosilec kmetije ali
- član kmetije, ki ima za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji soglasje nosilca kmetije,
- zaposleni na kmetiji, ki so vpisani v RKG,
- osebe, ki opravljajo delo, ki ni opredeljeno kot zaposlovanje na črno v skladu s predpisom, ki ureja preprečevanje dela in zaposlovanja na črno (na podlagi podjemne pogodbe ali pogodbe o začasnem ali občasnem delu upokojujencev ter preko študentske napotnice.)

Nosilec DDK mora pred začetkom opravljanja dopolnilne dejavnosti na kmetiji pridobiti dovoljenje upravne enote za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji in se za opravljanje dejavnosti ustrezno registrirati na Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES). Osebe, ki poleg nosilca DDK, opravljajo DDK morajo biti vpisane na odločbi UE.

2.1.2 Strojni krožki

Za učinkovitejšo rabo kmetijske in gozdarske mehanizacije ter opreme, delovne sile in drugih proizvodnih zmogljivosti lahko kmetijska gospodarstva ter nosilci ali člani kmetije in lastniki gozdov ustanovijo strojni krožek, preko katerega lahko izvajajo storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo. Strojni krožek je pravna oseba zasebnega prava, ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja društva, ki pri storitvah s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo opravlja predvsem informiranje, spodbujanje izvajanja storitev ter povezovanje izvajalcev in naročnikov storitev. Strojni krožek vodi evidence o opravljenih storitvah posameznega člana strojnega krožka.

Izvajalci, ki opravljajo storitve v okviru strojnega krožka so po "Pravilniku o pogojih za oprostitvev plačila dohodnine od prejemkov iz medsosedske pomoči med kmetijskimi gospodarstvi v okviru strojnih krožkov" oproščeni plačila dohodnine pod določenimi pogoji. Višino oproščenega plačila dohodnine določa 2. odstavek 2. člena Pravilnika. Oprostitev velja do višine 420 evrov na hektar kmetijskega zemljišča in 85 evrov na hektar gozda v uporabi članov kmečkega gospodinjstva in skupne površine 20 ha kmetijskih zemljišč in 30 ha gozda na kmečko gospodinjstvo.

Člani Strojnega krožka morajo izpolnjevati zahteve iz Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih (morajo biti ustrezno strokovno usposobljeni).

3 Pravni okvir opravljanja del v gozdovih

Pogoje in pravila določajo naslednje zakonske podlage:

- *Zakon o gozdovih* (ZG, [Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16](#)); ureja varstvo, gojenje, izkoriščanje in rabo gozdov ter razpolaganje z gozdovi kot naravnim bogastvom s ciljem, da se zagotovijo trajnostno sonaravno ter večnamensko gospodarjenje v skladu z načeli varstva okolja in naravnih vrednot, trajno in optimalno delovanje gozdov kot ekosistema ter uresničevanje njihovih funkcij. Ureja tudi pogoje gospodarjenja z gozdom in za nadzor nad gospodarjenjem imenuje gozdarske inšpektorje. V 19. členu definira fizične osebe in pravne subjekte, ki lahko opravljajo dela v gozdu. V 21. členu ureja področje graditev objektov, posegov v gozdni prostor ter gradnje in vzdrževanje gozdne infrastrukture. V 74.a členu opredeljuje načine združevanja in se v drugem odstavku opredeljuje do ustanovitve strojnih krožkov.
- *Zakon o varnosti in zdravju pri delu* (ZVZD-1, [Uradni list RS, št. 43/11](#)); zakon določa dolžnosti tako delodajalcem kot samozaposlenim osebam (55. in 56. člen ZVZD-1). 56.

člen zakona določa, da mora samozaposlena oseba oceniti tveganje. Če ugotovi, da obstajajo nevarnosti za nezgode, poklicne bolezni in bolezni, povezane z delom, mora izdelati pisno izjavo o varnosti z oceno tveganja ter določiti ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu.

- [Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah \(ZNPK, Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09\)](#); ureja postopek in telesa oziroma organe in organizacije, pristojne za pripravo in sprejemanje poklicnih standardov in katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti (v nadaljnjem besedilu: katalog), ter pogoje in postopek pridobivanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij.
- [Zakon o postopku priznavanja poklicnih kvalifikacij za opravljanje reguliranih poklicev \(ZPPPK, Uradni list RS, št. 39/16\)](#); ureja postopek priznavanja poklicnih kvalifikacij, pridobljenih v državah članicah Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora ali Švicarski konfederaciji (v nadaljnjem besedilu: države pogodbenice), za opravljanje reguliranih poklicev v Republiki Sloveniji, za delni dostop do reguliranih poklicev in za priznavanje poklicnega usposabljanja, opravljenega v drugi državi pogodbenici, ter določa organe, ki vodijo ta postopek, v skladu z direktivami EU.
- [Zakon o gospodarskih družbah \(ZGS-1, Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17\)](#); določa temeljna statusna korporacijska pravila ustanovitve in poslovanja gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov posameznikov in samostojnih podjetnic posameznic (v nadaljnjem besedilu: podjetnik), povezanih oseb, gospodarskih interesnih združenj, podružnic tujih podjetij in njihovega statusnega preoblikovanja.
- [Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno \(ZPDZC-1, Uradni list RS, št. 32/14 in 47/15 – ZZSDT\)](#); določa, da kdor, med drugim, nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti, dela na črno. Prepovedano je omogočanje dela in zaposlovanje na črno. Oba imata kazensko sankcijo. V 7. členu zakona se med delo na črno ne šteje sosedске pomoči. Za sosedsko pomoč se štejejo opravljanje dela med sosedi posamezniki, kadar med njimi obstaja določena bližina v smislu prebivanja, če med njimi ni sklenjene pogodbe in je delo opravljeno brez plačila, kakor tudi druge oblike sosedске pomoči, določene v drugem zakonu.
- [Zakon o kmetijstvu \(ZKme-1, Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVR, 26/14, 32/15, 27/17 in 22/18\)](#) navaja, da:
 - o je dopolnilna dejavnost na kmetiji dejavnost, ki omogoča boljšo rabo proizvodnih zmogljivosti in delovnih moči kmetije ter pridobivanje dodatnega dohodka na kmetiji;
 - o letni dohodek iz dopolnilnih dejavnosti na kmetiji ne sme presegati treh povprečnih letnih plač na zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu, na območjih z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost pa ne sme presegati petih povprečnih letnih plač na zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu;
 - o se mora voditi ločena evidenca prihodkov iz dopolnilne dejavnosti na kmetiji.
- [Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu \(ZKme-1B, Uradni list RS, št. 26/14\)](#); Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08) je strojne krožke v 110. členu

opredeljeval kot združenje za medsosedsko pomoč. Z zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu (ZKme-1B) se iz 110. člena odpravi pojma medsosedske pomoči. Na podlagi te spremembe morajo tudi člani strojnih krožkov izpolnjevati zahteve iz Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih (Uradni list RS, št. 35/94, 50/06, 74/11 in 80/12).

Zakon v 172. člen v 10. odstavku govori o nadzoru. Nadzor nad dopolnilnimi dejavnostmi na kmetiji, ki se nanašajo na gozdarske dejavnosti (glej številko SKD: 02.100, 02.200, 02.300, 02.400), in izvajanjem storitev z gozdarsko mehanizacijo v okviru strojnih krožkov nalaga gozdarski inšpekciji, kar pomeni tudi nadzor po obsegu dopolnilne dejavnosti.

- [Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji \(Uradni list RS, št. 57/15 in 36/18\)](#); določa skupine in vrste dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (v nadaljnjem besedilu: dopolnilna dejavnost), njihove značilnosti in obseg, vsebino vloge za pridobitev dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti, vpis v register kmetijskih gospodarstev, podrobnejše pogoje za opravljanje dopolnilnih dejavnosti, nadzor in sankcije za kršitve.
- [Pravilnik o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih \(Uradni list RS, št. 35 /94, 50/07, 74/11, 80/12\)](#); določa pogoje, ki jih morajo izpolnjevati osebe, registrirane za izvajanje del v gozdovih. Opredeljuje pogoje o strokovni usposobljenosti in pogoje za varno delo, ki so določeni s predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu.
- [Pravilnik o gozdnih prometnicah \(Uradni list RS, št. 4/09\)](#); določa pogoje za načrtovanje, projektiranje, gradnjo, vzdrževanje, način uporabe in evidentiranje grajenih gozdnih prometnic, načrtovanje, pripravo, uporabo in vzdrževanje negrajenih gozdnih prometnic ter izvajanje gozdarskih investicijskih vzdrževalnih del z vidika gospodarjenja z gozdovi ter izvajanja posegov v prostor. Z vidika pogojev za delo v gozdu zakon predpisuje, da sme gozdno cesto projektirati samo odgovorni projektant, ki izpolnjuje pogoje za projektiranje po predpisih o graditvi objektov.
- [Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu \(Uradni list SRS, št. 15/79, Uradni list RS, št. 56/99 – ZVZD in 43/11 – ZVZD-1\)](#); v 3. členu našteva dela v gozdu, ki se štejejo za dela z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare.
- [Pravilnik o pogojih za oprostitev plačila dohodnine od prejemkov iz medsosedske pomoči med kmetijskimi gospodarstvi v okviru strojnih krožkov \(Uradni list RS, št. 141/06\)](#)
- [Splošni akt o strokovnem izpitu za pooblaščenega inženirja \(Uradni list RS, št. 37/18\)](#); določa obseg izpitnih vsebin za pooblaščenega inženirja, podrobnejše pogoje ter način in postopek opravljanja strokovnega izpita za pooblaščenega inženirja

4 Pogoji za opravljanje del v gozdovih

Zakon o gozdovih določa, da minister, pristojen za gozdarstvo, predpiše minimalne pogoje, ki jih morajo za opravljanje del v gozdovih izpolnjevati izvajalci. Trenutno veljavni minimalni pogoji so predpisani s "Pravilnikom o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih", ki je bil pripravljen leta 1994 in medtem večkrat spremenjen in dopolnjen. Zadnje spremembe in dopolnitve so v veljavi od leta 2012.

Izvajalci, ki so pridobili dovoljenje za opravljanje dejavnosti izvajanja del v gozdovih pred 17. 5. 2006 ter izvajalci, ki prvič začnejo izvajati dela v gozdovih, za katera so pridobili dovoljenje, morajo gozdarski inšpekciji priložiti dokazila o izpolnjevanju minimalnih pogojev za opravljanje del v gozdovih. Minimalni pogoji za opravljanje del v gozdovih so pogoji o strokovni usposobljenosti delavcev in dokazila, potrebna za izvajanje del po predpisih, ki urejajo varnost in zdravje pri delu za delavce, delovno opremo in osebno varovalno opremo.

4.1 Strokovna usposobljenost

Izvajalci lahko opravljajo:

1. večino del v gozdovih, če zagotovijo, da **načrtovanje, vodenje in nadziranje** del opravljajo delavci, ki imajo najmanj izobrazbo podravni 6/1 (tj. Višješolsko in višje strokovno izobraževanje/višješolska, višja strokovna in podobna izobrazba) in eno leto delovnih izkušenj pri delih v gozdu;
2. več zaporednih faz s področja izkoriščanja gozdov, če zagotovijo, da **načrtovanje, vodenje in nadziranje** del opravljajo delavci, ki imajo najmanj 5. raven izobrazbe (tj. Srednje tehniško in drugo strokovno ter splošno izobraževanje/srednja strokovna in splošna izobrazba) s področja gozdarstva in najmanj eno leto delovnih izkušenj pri delih v gozdu;
3. posamezne faze del v gozdovih, če zagotovijo, da **vodenje del** opravljajo delavci, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje teh del ter imajo najmanj tri leta delovnih izkušenj pri delih v gozdu.

Izvajalci morajo zagotoviti, da posamezna spodaj navedena dela opravljajo delavci, ki imajo najmanj naslednjo izobrazbo oziroma usposobljenost:

1. projektiranje gozdnih cest: izobrazba podravni 6/2 s področja gozdarstva (tj. Visokošolsko izobraževanje prve stopnje, visokošolsko strokovno izobraževanje (prejšnje) in podobno izobraževanje/visokošolska izobrazba prve stopnje, visokošolska strokovna izobrazba (prejšnja) in podobna izobrazba) in usposobljenost za opravljanje te dejavnosti, ki je določena z zakonom, ki ureja graditev objektov;
2. projektiranje spravila lesa z gozdnimi žičnicami: izobrazba podravni 6/1 (tj. Višješolsko in višje strokovno izobraževanje/višješolska, višja strokovna in podobna izobrazba) s področja gozdarstva z opravljenim tečajem, katerega vsebina in obseg sta v skladu s katalogom strokovnih znanj in spretnosti za poklicni standard gozdarski žičničar;

3. sečno-spravilno načrtovanje v zahtevnejših delovnih razmerah oziroma na območjih z več možnostmi za spravo, organiziranje del in nadzor: izobrazba podravni 6/1 (tj. Višješolsko in višje strokovno izobraževanje/višješolska, višja strokovna in podobna izobrazba) s področja gozdarstva;
4. vodenje delovnih skupin delavcev, sečno-spravilno načrtovanje v ustaljenih, manj zahtevnih razmerah: 5. raven izobrazbe s področja gozdarstva (tj. Srednje tehniško in drugo strokovno ter splošno izobraževanje/srednja strokovna in splošna izobrazba);
5. miner, strojna gradnja in strojno vzdrževanje gozdnih prometnic, strojna sečnja, nakladanje, razkladanje in prevoz lesa: 4. raven izobrazbe (tj. Srednje poklicno in podobno izobraževanje/srednja poklicna in podobna izobrazba) in tečaj za usposobitev za konkretno delo* ali pridobljen ustrezen certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji;
6. žično spravo: ustrezen certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji;
7. traktorsko spravo, sečnja z motorno žago, izdelava in dodelava gozdnih lesnih sortimentov ter nega mladovja: 4. raven (tj. Srednje poklicno in podobno izobraževanje/srednja poklicna in podobna izobrazba) izobrazbe s področja gozdarstva ali pridobljen ustrezen certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji;
8. sajenje sadik gozdnega drevja, varstvo pred divjadjo, obžetev v lahkih delovnih razmerah, priprava tal za naravno nasemenitev, druga nezahtevna dela z ročnim orodjem: podučitev s strani delavca, ki izpolnjuje pogoje za nego mladovja iz prejšnje točke.

*Pogoje izpolnjujejo tudi delavci, ki imajo:

- **Dokazilo** o opravljenem tečaju za dela v gozdu, ki ga je organizirala gozdnogospodarska organizacija do **25. 06. 1993**.
- Opravljen **preizkus znanja** pri pooblaščenih gozdarskih strokovnih organizacijah do **01. 01. 1996**.

Delavci so lahko:

- izvajalci sami,
- pri izvajalcu zaposleni v skladu s predpisi o delovnih razmerjih,
- osebe, ki opravljajo delo na podlagi pogodb o delu,
- zaposleni pri organizaciji, s katero ima izvajalec sklenjeno pogodbo za opravljanje del.

4.2 Področje varnosti in zdravja pri delu

7. člen Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, izvajalcem nalaga, da morajo imeti organizirano varnost in zdravje pri delu skladno s predpisi o varstvu pri delu. Področje usposobljenosti za varno in zdravo delo delavca, delovne opreme in osebne varovalne opreme urejata Zakon o varnosti in zdravju pri delu, ki velja od 03. 12. 2011 in Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu. Zakon določa dolžnosti tako delodajalcem kot samozaposlenim osebam. Izvajalci del v gozdu, če so zavezanci po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, morajo imeti izdelano izjavo o varnosti z oceno tveganja. V tej izjavi se določi način in ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, ki so obvezni, saj Pravilnik o varstvu pri delu

v gozdarstvu opredeljuje dela v gozdu, za dela z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare.

Varnost in zdravje pri delu v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetiji

Zakon o varnosti in zdravju pri delu velja tudi za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. Pri tem ločimo 3 skupine kmetij (Krt Stopar, 2018):

- Delodajalci – kmetije z zaposlenimi delavci

Kmetije, ki imajo v svojem delovnem procesu zaposlene, morajo na področju varnosti in zdravja pri delu izpolnjevati vse določbe, ki so predvidene za delodajalce. Kot delodajalec se tako šteje tudi oseba, ki na kakršnikoli drugi pravni podlagi zagotavlja delo delavcu, razen oseb, ki zagotavljajo delo delavcem v gospodinjstvu in nosilcev kmetij, ki opravljajo delo z družinskimi člani na kmetijah v skladu s predpisi o kmetijstvu. V to skupino pa sodijo tudi kmetije, ki kot delavce zaposlujejo svoje družinske člane, če imajo le ti z nosilcem kmetijske dejavnosti (npr. enim od staršev) sklenjeno pogodbo o zaposlitvi, dobivajo plačo in so zavarovani kot delavci.

- Samozaposleni – pokojninsko in invalidsko zavarovani kot kmetije

V skupino samozaposlenih oseb so uvrščeni kmetije (tudi nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetiji), ki so po zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju zavarovani kot kmetije, ne zaposlujejo delavcev in v delovni proces ne vključujejo drugih oseb, razen družinskih članov na kmetiji, kot je opredeljeno v zakonu o kmetijstvu. Ta skupina kmetov mora sama oceniti tveganje, izdelati pisno izjavo o varnosti z oceno tveganja ter določiti ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

- Ostali – kmetije, ki postransko opravljajo dejavnost

V to skupino sodijo kmetije, ki opravljajo neko drugo dejavnost izven kmetijstva, oziroma so zaposleni izven kmetije in na tej osnovi tudi zdravstveno in pokojninsko/invalidsko zavarovani. Osnovno kmetijsko in gozdarsko dejavnost in/ali dopolnilno dejavnost pa opravljajo v svojem prostem času. Zakon o varnosti in zdravju pri delu jih ne zajema in so za lastno varno delo in zdravje odgovorni sami.

5 Dokazila o usposobljenosti

Usposobljenost	Dokazila
Strokovna usposobljenost	Dokazilo o opravljenem tečaju za dela v gozdu, ki ga je organizirala gozdnogospodarska organizacija do 25. 06. 1993
	Opravljen preizkus znanja pri pooblaščenih gozdarski strokovni organizaciji do 01. 01. 1996
	Spričevalo ustrezne stopnje in smeri izobraževanja ali certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji

Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme (če je izvajalec zavezanec po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu)	Izjava o varnosti z oceno tveganja
	Zdravniška spričevala
	Dokazila o preizkusu znanja za varno opravljanje dela
	Dokazila o pregledu in preizkusu delovne opreme
	Evidenco zagotavljanja osebne varovalne opreme

6 Pogoji za posamezna dela

Vsebina je povzeta (in dopolnjena) na podlagi internega gradiva pristojne inšpekcije ter informacij s spletnih strani Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje (Opisi ..., 2019). Opisi posameznih storitev so pripravljene na podlagi strokovnih vsebin, ki jih navajamo v literaturi. Informacije o pogojih za posamezna dela in opisi storitev so sicer na voljo tudi na spletnih straneh "[Slovenske poslovne točke](#)", [e-VEM – Portal za podjetja in podjetnike](#) (Slovenska..., 2019), vendar je potrebno opozoriti, da informacije objavljene na portalu za podjetja in podjetnike ne odražajo dejanskih zahtev zakonodaje in so v več primerih netočne.

6.1 SEČNJA Z MOTORNO ŽAGO

6.1.1 Splošen opis

Gozdarski sekač podira drevje po naslednjih postopkih (povzeto po Kencijan, 2016):

- izdelava zaseka, določanje smeri padca drevesa in zarezovanje z motorno žago,
- podžagovanje z izdelavo ščetin,
- podiranje drevja s klinjenjem in naganjanjem,
- kleščenje, ko delavec z motorno žago oklesti veje na sortimentih,
- krojenje, ko si je delavec sekač označil mesto prereza na drevesu,
- prežagovanja je prerez drevesa na mestu označbe,
- obdelava korenčnika in odžagovanje ščetine.

Poleg navedenih postopkov v delovni čas gozdarja sekača spada še čas za:

- prehod od izdelanega drevesa do drugega drevesa,
- pripravljala dela - čas namenjen pripravi varnega prostora okoli drevesa, označenega za posek (odstranjevanje gošče okoli drevesa, označenega za posek; rezanje vej, ki so mu v napoto pri izdelavi zaseka),
- sproščanje ujetega drevja, ko se je drevo pri podiranju naslonilo na drugo drevo in na njem obviselo. Delavec si pri sproščanju pomaga z obračalnikom, dodatnim podžagovanjem in prerezovanjem ščetine,
- vzdrževanje gozdnega reda, ko delavec razžaguje vrhače drevja in zlaga veje iglavcev na kupe.

- vzdrževanje motorne žage, ko delavec doliva goriva in maziva, brusi verige, čisti zračni filter, obrača letev oz. opravlja druga vzdrževalna dela, ki so potrebna za nemoteno delovanje motorne žage in s tem postopka sečnje lesa.

6.1.2 Pogoji in dokazila

6.1.2.1 Strokovna usposobljenost

Strokovno usposobljenost izvajalci izkazujejo z **enim** od spodaj navedenih dokazil:

- Dokazilo o opravljenem tečaju za dela v gozdu, ki ga je organizirala gozdnogospodarska organizacija do 25. 06. 1993,
- Opravljen preizkus znanja pri pooblaščen gozdarski strokovni organizaciji do 01. 01. 1996,
- Spričevalo 4. ravni izobrazbe s področja gozdarstva (tj. Srednje poklicno in podobno izobraževanje/srednja poklicna in podobna izobrazba) ali
- Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji

6.1.2.1.1 Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Gozdarski sekač/ Gozdarska sekačica)

Delavci, ki so brez ustrezne izobrazbe (4. raven izobrazbe s področja gozdarstva) ali nimajo dokazil o strokovni usposobljenosti, lahko strokovno usposobljenost dokazujejo s certifikatom o nacionalni poklicni kvalifikaciji: [Gozdarski sekač/gozdarska sekačica](#). Za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije je potrebno pridobiti “[Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji](#)”. Ta se pridobi v [postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij](#), ki ga izvajajo [izvajalci](#), ki so vpisani v register, ki ga vodi Državni izpitni center (RIC). Postopek preverjanja in potrjevanja NPK poteka:

- z neposrednim preverjanjem strokovnih znanj, spretnosti in sposobnosti, ki jih določa [katalog strokovnih znanj in spretnosti](#);
- s potrjevanjem strokovnih znanj in spretnosti:
 - kandidat v postopku svetovanja pripravi osebno mapo (portfolio), ki jo komisija ovrednoti in prizna vsebine kataloga delno ali v celoti;
 - če komisija ne more priznati vseh vsebin kataloga, določi naloge za preverjanje.

6.1.2.2 Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme

7. člen Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, izvajalcem nalaga, da morajo imeti organizirano varnost in zdravje pri delu skladno s predpisi o varstvu pri delu. Področje usposobljenosti za varno in zdravo delo delavca, delovne opreme in osebne varovalne opreme urejata Zakon o varnosti in zdravju pri delu, ki velja od 03. 12. 2011 in Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu. Zakon določa dolžnosti tako delodajalcem kot

samozaposlenim osebam. Izvajalci del v gozdu, če so zavezanci po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, morajo imeti izdelano izjavo o varnosti z oceno tveganja. V tej izjavi se določi način in ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, ki so obvezni, saj Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu opredeljuje dela v gozdu, za dela z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare.

Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme se dokazuje z:

- Izjavo o varnosti z oceno tveganja
- Zdravniškim spričevalom
- Dokazili o preizkusu znanja za varno opravljanje dela
- Dokazili o pregledu in preizkusu delovne opreme
- Evidenco zagotavljanja osebne varovalne opreme

6.1.2.2.1 Ustrezna delovna in varovalna oprema

Gozdarski sekač pri delu upravlja različno orodje, med katerim so (Medved, Košir 2002):

- motorna žaga,
- orodje za osnovno vzdrževanje motorne žage,
- plastični klini,
- osnovni paket opreme za prvo pomoč,
- vzmetni meter,
- vzvod za naganjanje v kombinaciji s kljuko za obračanje sortimentov,
- sekuro,
- po potrebi pa tudi orodje za lupljenje, cepljenje, žični nateg ...

Orodje, ki ga potrebujemo pri sečnji in izdelavi, je odvisno predvsem od tega, kako debelo drevje in katere drevesne vrste podiramo (iglavci, listavci).

Izvajalec gozdnih del mora imeti ustrezno delovno in osebno varovalno opremo:

- zaščitna oblačila, ki morajo biti narejena tako, da odvajajo odvečno vlago in ščitijo pred zunanjimi vremenskimi vplivi;
- zaščitna čelada, ki mora biti opremljena z vizirjem in glušniki;
- gozdarske rokavice, ki omogočajo dober oprijem in so opremljene z vlakni proti urezu;
- varovalna obutev, ki je v obliki gozdarskih varovalnih čevljev ali gozdarskih gumijastih škornjev z zaščito proti urezu, ojačano kapico prstov, oporo gležnja in rebrastim podplatom.

Ustreznost delovne in varovalne opreme preverjajo inšpektorji za varstvo pri delu na terenu.

6.2 SPRAVILO S TRAKTORJEM

6.2.1 Splošen opis

Gozdar traktorist opravlja spravilo lesa iz gozda do gozdne ceste. Traktorje za vlačenje lesa delimo na prilagojene kmetijske traktorje in posebne gozdarske traktorje ter traktorje goseničarje. Traktor je opremljen z rampno in naletno desko, vitlom ter varnostno traktorsko kabino (zaščitni lok na traktorski kabini, zaščitna mreža oken in vrat ter talna zaščita podvozja ali dna traktorja). Poleg traktorja uporablja še motorno žago, sidrni pas, preusmeritveni škripec in cepin. S pomočjo traktorskega vitla posekano drevje ali sortimente zbira in privleče do traktorja. Z njim ga nato po gozdni vlaki privleče na dovoz, rampni prostor ali prostor za razvrščanje, kjer ga razvrsti glede na vrsto - pripravi na prevoz z gozdarskim kamionom.

6.2.2 Pogoji in dokazila

6.2.2.1 Strokovna usposobljenost

Strokovno usposobljenost izvajalci izkazujejo z **enim** od spodaj navedenih dokazil:

- Dokazilo o opravljenem tečaju za dela v gozdu, ki ga je organizirala gozdnogospodarska organizacija do 25. 06. 1993,
- Opravljen preizkus znanja pri pooblašteni gozdarski strokovni organizaciji do 01. 01. 1996,
- Spričevalo 4. ravni izobrazbe s področja gozdarstva (tj. Srednje poklicno in podobno izobraževanje/srednja poklicna in podobna izobrazba) ali
- Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji
-

Za spravilo **s traktorsko prikolico** je potrebno imeti pridobljen NPK za traktorista in opravljen tečaj za upravljanje s hidravličnimi dvigali (Delo s hidravličnim nakladalnikom).

6.2.2.1.1 Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Gozdarski traktorist / gozdarska traktoristka)

Gozdarski traktorist potrebuje Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji: [Gozdarski traktorist/gozdarska traktoristka](#). Certifikat se pridobi v [postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij](#), ki ga izvajajo [izvajalci](#), ki so vpisani v register, ki ga vodi Državni izpitni center (RIC). Postopek preverjanja in potrjevanja NPK poteka:

- z neposrednim preverjanjem strokovnih znanj, spretnosti in sposobnosti, ki jih določa [katalog strokovnih znanj in spretnosti](#);
- s potrjevanjem strokovnih znanj in spretnosti:
 - kandidat v postopku svetovanja pripravi osebno mapo (portfolio), ki jo komisija ovrednoti in prizna vsebine kataloga delno ali v celoti;
 - če komisija ne more priznati vseh vsebin kataloga, določi naloge za preverjanje.

6.2.2.2 Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme

7. člen Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, izvajalcem nalaga, da morajo imeti organizirano varnost in zdravje pri delu skladno s predpisi o varstvu pri delu. Področje usposobljenosti za varno in zdravo delo delavca, delovne opreme in osebne varovalne opreme urejata Zakon o varnosti in zdravju pri delu, ki velja od 03. 12. 2011 in Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu. Zakon določa dolžnosti tako delodajalcem kot samozaposlenim osebam. Izvajalci del v gozdu, če so zavezanci po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, morajo imeti izdelano izjavo o varnosti z oceno tveganja. V tej izjavi se določi način in ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, ki so obvezni, saj Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu opredeljuje dela v gozdu, ki se štejejo za dela z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare.

Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme dokazujejo:

- Izjava o varnosti z oceno tveganja
- Zdravniška spričevala
- Dokazila o preizkusu znanja za varno opravljanje dela
- Dokazila o pregledu in preizkusu delovne opreme
- Evidenco zagotavljanja osebne varovalne opreme

6.2.2.2.1 Ustrezna delovna in varovalna oprema

Izvajalec gozdnih del mora imeti ustrezno delovno in osebno varovalno opremo:

- zaščitna oblačila, ki morajo biti narejena tako, da odvajajo odvečno vlago in ščitijo pred zunanjimi vremenskimi vplivi;
- zaščitna čelada, ki mora biti opremljena z vizirjem in glušniki;
- gozdarske rokavice, ki omogočajo dober oprijem in so opremljene z vlakni proti urezu;
- varovalna obutev, ki je v obliki gozdarskih varovalnih čevljev ali gozdarskih gumijastih škornjev z zaščito proti urezu, ojačano kapico prstov, oporo gležnja in rebrastim podplatom.

Ustreznost delovne in varovalne opreme preverjajo inšpektorji na terenu.

6.3 GOJITVENA DELA

6.3.1 Splošen opis

Nega gozda je dolgoročna naložba. Z njo krepimo raznovrstno stabilnost gozda, večamo kakovost lesne mase in vrednost gozda ter krepimo tudi druge koristne vloge gozda. Z nego uravnavamo drevesno sestavo, da je čim skladnejša z rastiščem in z gozdnogojitvenimi cilji. (Nega ..., 2015). Med potrebna gojitvena dela spadajo vsa dela za obnovo gozdov (priprava sestoja, priprava tal, sadnja, setev, gnojenje), nega v mladju in gošči (čiščenje, rahljanje, reguliranje zmesi, ravnanje ostrih robov) ter prva redčenja v letvenjakih in tanjših drogovnjakih.

6.3.2 Pogoji in dokazila

6.3.2.1 Strokovna usposobljenost

Strokovno usposobljenost izvajalci izkazujejo z enim izmed naslednjih dokazil:

- Dokazilo o opravljenem tečaju za dela v gozdu, ki ga je organizirala gozdnogospodarska organizacija do 25. 06. 1993,
- Opravljen preizkus znanja pri pooblašteni gozdarski strokovni organizaciji do 01. 01. 1996,
- Spričevalo 4. ravni izobrazbe s področja gozdarstva (tj. Srednje poklicno in podobno izobraževanje/srednja poklicna in podobna izobrazba) ali
- Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji

Nego mladja, gošče, letvenjaka in drogovnjaka torej lahko izvajajo delavci, ki imajo najmanj 4. raven izobrazbe s področja gozdarstva ali pridobljen ustrezen certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji. Delavci brez ustreznih dokazil o strokovni usposobljenosti za izvajanje gojitvenih del lahko na podlagi podučitve s strani delavca, ki izpolnjuje pogoje za nego mladovja (zgoraj navedena dokazila) izvajajo: sajenje sadik gozdnega drevja, odstranjujejo plevele, vzpenjavke in grmovne vrste okrog sadik, izvajajo varstvo pred divjadjo, obžetev v lahkih delovnih razmerah, pripravo tal za naravno nasemenitev, druga nezahtevna dela z ročnim orodjem.

6.3.2.1.1 Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji

Gozdarski gojitelj potrebuje Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji: [Gozdarski gojitelj/gozdarska gojiteljica](#). Certifikat se pridobi v [postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij](#), ki ga izvajajo [izvajalci](#), ki so vpisani v register, ki ga vodi Državni izpitni center (RIC). Postopek preverjanja in potrjevanja NPK poteka:

- z neposrednim preverjanjem strokovnih znanj, spretnosti in sposobnosti, ki jih določa [katalog strokovnih znanj in spretnosti](#);
- s potrjevanjem strokovnih znanj in spretnosti:
 - kandidat v postopku svetovanja pripravi osebno mapo (portfolio), ki jo komisija ovrednoti in prizna vsebine kataloga delno ali v celoti;
 - če komisija ne more priznati vseh vsebin kataloga, določi naloge za preverjanje.

6.3.2.2 Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme

7. člen Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, izvajalcem nalaga, da morajo imeti organizirano varnost in zdravje pri delu skladno s predpisi o varstvu pri delu. Področje usposobljenosti za varno in zdravo delo delavca, delovne opreme in osebne varovalne opreme urejata Zakon o varnosti in zdravju pri delu, ki velja od 03. 12. 2011 in Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu. Zakon določa dolžnosti tako delodajalcem kot samozaposlenim osebam. Izvajalci del v gozdu, če so zavezanci po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, morajo imeti izdelano izjavo o varnosti z oceno tveganja. V tej izjavi se določi način in ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, ki so obvezni, saj Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu opredeljuje dela v gozdu, ki se štejejo za dela z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare.

Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme dokazujejo:

- Izjava o varnosti z oceno tveganja
- Zdravniška spričevala
- Dokazila o preizkusu znanja za varno opravljanje dela
- Dokazila o pregledu in preizkusu delovne opreme
- Evidenco zagotavljanja osebne varovalne opreme

6.3.2.2.1 Ustrezna delovna in varovalna oprema

Izvajalec gozdnih del mora imeti ustrezno delovno in osebno varovalno opremo:

- zaščitna oblačila, ki morajo biti narejena tako, da odvajajo odvečno vlago in ščitijo pred zunanjimi vremenskimi vplivi;
- zaščitna čelada, ki mora biti opremljena z vizirjem in glušniki;
- gozdarske rokavice, ki omogočajo dober oprijem in so opremljene z vlakni proti urezu;
- varovalna obutev, ki je v obliki gozdarskih varovalnih čevljev ali gozdarskih gumijastih škornjev z zaščito proti urezu, ojačano kapico prstov, oporo gležnja in rebrastim podplatom.

Ustreznost delovne in varovalne opreme preverjajo inšpektorji na terenu.

6.4 ŽIČNIŠKO SPRAVILO

6.4.1 Splošen opis

Žičniško spravilo je najzahtevnejša oblika spravila lesa, ki jo uporabljamo v Sloveniji. Primerno je predvsem za terene, kjer naklon, skalovitost in nosilnost tal ter drugi dejavniki onemogočajo druge tehnologije, oziroma bi bila izgradnja vlak za spravilo s traktorjem neracionalna. Z gozdno žičnico upravlja gozdarski žičničar ali strojnik. Zadolžen je za prevoz žičnice na delovišče, postavitve žičnice, potek spravila z žičnico ter za izdelavo drevja s procesorsko glavo. Poleg strojnika v določenih primerih z žičnico upravlja še pripenjalec. Delovne operacije pripenjaleca obsegajo predvsem razvlačevanje prazne vrvi in privezovanje sortimentov. Pripenjalec v vmesnem času pomaga sekačem pri sečnji.

6.4.2 Pogoji in dokazila

6.4.2.1 Strokovna usposobljenost

- Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji

6.4.2.1.1 Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Gozdarski žičničar / gozdarska žičničarka)

Gozdarski žičničar potrebuje Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji: [Gozdarski žičničar/gozdarska žičničarka](#). Certifikat se pridobi v [postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij](#), ki ga izvajajo [izvajalci](#), ki so vpisani v register, ki ga vodi Državni izpitni center (RIC). Postopek preverjanja in potrjevanja NPK poteka:

- z neposrednim preverjanjem strokovnih znanj, spretnosti in sposobnosti, ki jih določa [katalog strokovnih znanj in spretnosti](#);
- s potrjevanjem strokovnih znanj in spretnosti:
 - o kandidat v postopku svetovanja pripravi osebno mapo (portfolio), ki jo komisija ovrednoti in prizna vsebine kataloga delno ali v celoti;
 - o če komisija ne more priznati vseh vsebin kataloga, določi naloge za preverjanje.

6.4.2.2 Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme

7. člen Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, izvajalcem nalaga, da morajo imeti organizirano varnost in zdravje pri delu skladno s predpisi o varstvu pri delu. Področje usposobljenosti za varno in zdravo delo delavca, delovne opreme in osebne varovalne opreme urejata Zakon o varnosti in zdravju pri delu, ki velja od 03. 12. 2011 in Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu. Zakon določa dolžnosti tako delodajalcem kot samozaposlenim osebam Izvajalci del v gozdu, če so zavezanci po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, morajo imeti izdelano izjavo o varnosti z oceno tveganja. V tej izjavi se določi način in ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, ki so obvezni, saj Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu opredeljuje dela v gozdu, ki se štejejo za dela z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare.

Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme dokazujejo:

- Izjava o varnosti z oceno tveganja
- Zdravniška spričevala
- Dokazila o preizkusu znanja za varno opravljanje dela
- Dokazila o pregledu in preizkusu delovne opreme
- Evidenco zagotavljanja osebne varovalne opreme

6.4.2.2.1 Ustrezna delovna in varovalna oprema

Izvajalec gozdnih del mora imeti ustrezno delovno in osebno varovalno opremo:

- zaščitna oblačila, ki morajo biti narejena tako, da odvajajo odvečno vlago in ščitijo pred zunanjimi vremenskimi vplivi;
- zaščitna čelada, ki mora biti opremljena z vizirjem in glušniki;
- gozdarske rokavice, ki omogočajo dober oprijem in so opremljene z vlakni proti urezu;
- varovalna obutev, ki je v obliki gozdarskih varovalnih čevljev ali gozdarskih gumijastih škornjev z zaščito proti urezu, ojačano kapico prstov, oporo gležnja in rebrastim podplatom.

Ustreznost delovne in varovalne opreme preverjajo inšpektorji na terenu.

6.5 STROJNA SEČNJA

6.5.1 Splošen opis

Strojna sečnja je bila prvotno namenjena golosečnemu gospodarjenju v Skandinaviji, v zadnjih letih pa se je zelo razširila in postaja vedno bolj nepogrešljiva. Uporabna je predvsem v redčenjih in sanacijah požarišč ter v sestojih, prizadetih po naravnih ujmah. Poteka s pomočjo strojev za podiranje in kleščenje.

Vrste strojev v povezavi s strojno sečnjo so:

- stroj za podiranje dreves - "feller-buncher",
- stroji za kleščenje in izdelavo - "procesorji",
- stroji za kleščenje - "delimberji"
- stroji za podiranje dreves, kleščenje in izdelavo sortimentov - "harvesterji".

Ti stroji so samostojni ali pa kot priključki za traktor. Glavna pomanjkljivost teh strojev je, da lahko povzročajo velike poškodbe gozdnih tal.

6.5.2 Pogoji in dokazila

Izvajalec strojne sečnje mora izpolnjevati minimalne pogoje, in sicer imeti mora ustrezno strokovno usposobljenost, opravljen tečaj varnosti pri delu in ustrezno delovno in varovalno opremo.

6.5.2.1 Strokovna usposobljenost

- Strokovno usposobljenost izvajalci izkazujejo tako, da ima Spričevalo 4. ravni izobrazbe in [tečaj za usposobitev za konkretno delo](#) ali
- Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji.

6.5.2.1.1 Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji (Upravljalca/upravljalca strojev za strojno sečnjo in izvoz lesa z zgibnim polprikoličarjem)

Za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije je potrebno pridobiti [Certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji](#) - Upravljalca/upravljalca strojev za strojno sečnjo in izvoz lesa z zgibnim polprikoličarjem. Certifikat se pridobi v [postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij](#), ki ga izvajajo [izvajalci](#), ki so vpisani v register, ki ga vodi Državni izpitni center (RIC). Postopek preverjanja in potrjevanja NPK poteka:

- z neposrednim preverjanjem strokovnih znanj, spretnosti in sposobnosti, ki jih določa [katalog strokovnih znanj in spretnosti](#);
- s potrjevanjem strokovnih znanj in spretnosti:
 - kandidat v postopku svetovanja pripravi osebno mapo (portfolio), ki jo komisija ovrednoti in prizna vsebine kataloga delno ali v celoti;
 - če komisija ne more priznati vseh vsebin kataloga, določi naloge za preverjanje.

Dokazila: certifikat o NPK in šolsko spričevalo.

6.5.2.2 *Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme*

7. člen Pravilnika o minimalnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci del v gozdovih, izvajalcem nalaga, da morajo imeti organizirano varnost in zdravje pri delu skladno s predpisi o varstvu pri delu. Področje usposobljenosti za varno in zdravo delo delavca, delovne opreme in osebne varovalne opreme urejata Zakon o varnosti in zdravju pri delu, ki velja od 03. 12. 2011 in Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu. Zakon določa dolžnosti tako delodajalcem kot samozaposlenim osebam. Izvajalci del v gozdu, če so zavezanci po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu, morajo imeti izdelano izjavo o varnosti z oceno tveganja. V tej izjavi se določi način in ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu, ki so obvezni, saj Pravilnik o varstvu pri delu v gozdarstvu opredeljuje dela v gozdu, ki se štejejo za dela z večjo nevarnostjo za poškodbe in zdravstvene okvare.

Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme dokazujejo:

- Izjava o varnosti z oceno tveganja
- Zdravniška spričevala
- Dokazila o preizkusu znanja za varno opravljanje dela
- Dokazila o pregledu in preizkusu delovne opreme
- Evidenco zagotavljanja osebne varovalne opreme

6.5.2.2.1 *Ustrezna delovna in varovalna oprema*

Izvajalec gozdnih del mora imeti ustrezno delovno in osebno varovalno opremo:

- zaščitna oblačila, ki morajo biti narejena tako, da odvajajo odvečno vlago in ščitijo pred zunanjimi vremenskimi vplivi;
- zaščitna čelada, ki mora biti opremljena z vizirjem in glušniki;
- gozdarske rokavice, ki omogočajo dober oprijem in so opremljene z vlakni proti urezu;
- varovalna obutev, ki je v obliki gozdarskih varovalnih čevljev ali gozdarskih gumijastih škornjev z zaščito proti urezu, ojačano kapico prstov, oporo gležnja in rebrastim podplatom.

Ustreznost delovne in varovalne opreme preverjajo inšpektorji na terenu.

6.6 IZDELAVA SEKANCEV

6.6.1 Splošen opis

Proizvodnja sekancev v zadnjih letih v Sloveniji vse bolj narašča. Za njihovo izdelavo na delovišču v gozdu, na skladišču ob gozdni cesti, domačem dvorišču ali posebnih skladiščih za les in sekance običajno uporabljamo les najslabše kakovosti, droben les in sečne ostanke (Kovač, 2006, cit. po Ajdič, 2015). Stroji, ki razsekajo ali zdrobijo les v sekance, so sekalniki in drobilniki. Delijo se na:

- stacionarne, ki se uporabljajo predvsem na velikih skladiščih lesa
- vgrajene na kamionu ali prikolici, ki so pri nas najpogostejši. Mogoče jih je prevažati. Stroj lahko prepeljemo na gozdno cesto ali gozdno skladišče, kjer les predela v sekance, ki jih odpeljemo iz gozda neposredno h kupcu ali pa na skladišče. Tak način zmanjšuje transportne stroške in poenostavlja proizvodnjo.
- nošene na priklopu traktorja, ki so še bolj mobilni.

6.6.2 Pogoji in dokazila

Za delo na sekalniku slovenska zakonodaja trenutno ne zahteva nobenih dokazil vezanih na strokovno usposobljenost delavca. Delo s sekalniki nadzirajo inšpektorji za varstvo pri delu.

6.7 PREVOZ LESA

6.7.1 Splošen opis

Dejavnost cestnega prevoza blaga v notranjem cestnem prometu je dejavnost vsakega podjetja, ki z motornimi vozili ali kombinacijo vozil prevaža blago za najem ali plačilo na območju Republike Slovenije. Prevoz lesa je v verigi pridobivanja in transporta lesa pomemben člen, ki omogoča transport lesa iz gozda do začasnega skladišča, oziroma neposredno do kupca (Ferle, 2016). Prevoz lesa iz gozda poteka s tovornjaki ali pa, če gre za manjše količine in na manjše razdalje, s traktorji z ustreznimi prikolicami. Vožnja s kamioni po gozdnih vlakah je prepovedana. Poteka lahko samo po cestah. Samo nakladanje na vozilo običajno poteka z vgrajenim dvigalom. Za izvedbo prevoza lesa s tovornim vozilom, ki nima vgrajenega lastnega dvigala, potrebujemo nakladalno napravo, ki je lahko samostojna naprava, oziroma se nakladanje opravi z drugim tovornjakom, ki ima vgrajeno dvigalo (Petkovšek, 2010).

6.7.2 Pogoji in dokazila

Pravica za opravljanje dejavnosti se pridobi z licenco, za katero mora podjetje izpolnjevati predpisane pogoje in zagotoviti primerno usposobljenost voznikov. Gozdne lesne sortimente, ki so naloženi na vozilo ali se prevažajo po cesti, zaradi spremljanja sledljivosti prometa z gozdnimi lesnimi sortimenti in izvajanja nadzora spremlja knjigovodska listina, ki jo mora imeti prevoznik gozdnih lesnih sortimentov po njihovem nalaganju in med njihovim prevozom pri sebi ali v vozilu (Zakon o gozdovih 17. b člen).

6.7.2.1 [Licenca za opravljanje prevozov blaga v notranjem cestnem prometu](#)

Licenco za izvajanje prevozov v notranjem cestnem prometu pridobijo samostojni podjetniki ali pravne osebe, ki izpolnjujejo predpisane pogoje za opravljanje te dejavnosti. Vloga za pridobitev licence se vloži pri Gospodarski zbornici Slovenije ali pri Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije. Licenca se izda za dobo petih let, izvod licence za posamezno vozilo pa za čas veljavnosti licence. Izdajatelj izda prevozniku izvod licence za toliko vozil, kolikor jih uporablja za izvajanje prevozov v cestnem prometu. Izvirnik licence (certifikat) se hrani na sedežu prevoznika. Pri opravljanju prevozov v cestnem prometu oziroma med vožnjo pa mora imeti voznik v vozilu izvod licence. Domači prevoznik lahko začne izvajati prevoze z dnem vročitve licence.

6.7.2.2 [Temeljna kvalifikaciji za voznike motornih vozil v cestnem prometu](#)

Skladno s pravilnikom o temeljnih kvalifikacijah za voznike motornih vozil v cestnem prometu mora voznik gozdnih lesnih sortimentov imeti "*Temeljno klasifikacijo voznik/ca (za kodo 95)*".

Kandidati lahko pridobijo temeljne kvalifikacije tudi z uspešno zaključenim srednjim poklicnim izobraževanjem za voznika vozil v cestnem prometu. V tem primeru organizacija, kjer je kandidat zaključil izobraževanje, izda kandidatu poleg spričevala o zaključenem izobraževanju še spričevalo o pridobljeni temeljni kvalifikaciji za prevoz blaga in prevoz potnikov, ki ga

podpiše predsednik komisije za preskus znanja iz 12. člena tega pravilnika. To spričevalo izdajo pooblaščen centri brezplačno.

[Seznam pooblaščenih centrov za izvajanje pridobivanja TK in rednega usposabljanja](#)

Vsebina, način in program pridobitve temeljnih kvalifikacij so podrobno opisani [v poglavju III. pravilnika o temeljnih kvalifikacijah za voznike motornih vozil v cestnem prometu.](#)

Pridobljene temeljne kvalifikacije se izkazujejo na podlagi spričeval. Temeljna kvalifikacija velja 5 let. Veljavnost se podaljša z rednim usposabljanjem. Redno usposabljanje voznikom omogoča, da posodobijo in utrdijo znanje, ki je nujno za njihovo delo, s posebnim poudarkom na varnosti v cestnem prometu, racionalni porabi goriva in novostih v predpisih s področja opravljanja prevozov v cestnem prometu.

6.7.2.2.1 Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme

Usposobljenost delavca za varno in zdravo delo, ustreznost delovne opreme in osebne varovalne opreme	Izjava o varnosti z oceno tveganja
	Zdravniška spričevala
	Dokazila o preizkusu znanja za varno opravljanje dela
	Dokazila o pregledu in preizkusu delovne opreme
	Evidenco zagotavljanja osebne varovalne opreme

6.7.2.2.1.1 Ustrezna delovna in varovalna oprema

Izvajalec gozdnih del mora imeti ustrezno delovno in osebno varovalno opremo:

- zaščitna oblačila, ki morajo biti narejena tako, da odvajajo odvečno vlago in ščitijo pred zunanjimi vremenskimi vplivi;
- zaščitna čelada, ki mora biti opremljena z vizirjem in glušniki;
- gozdarske rokavice, ki omogočajo dober oprijem in so opremljene z vlakni proti urezu;
- varovalna obutev, ki je v obliki gozdarskih varovalnih čevljev ali gozdarskih gumijastih škornjev z zaščito proti urezu, ojačano kapico prstov, oporo gležnja in rebrastim podplatom.

Ustreznost delovne in varovalne opreme preverjajo inšpektorji na terenu.

6.8 GOZDNO GRADBENIŠTVO

6.8.1 Splošen opis

Gozdno gradbeništvo zajema načrtovanje, projektiranje, gradnjo, vzdrževanje, način uporabe in evidentiranje grajenih gozdnih prometnic, načrtovanje, pripravo, uporabo in vzdrževanje negrajenih gozdnih prometnic ter izvajanje gozdarskih investicijskih vzdrževalnih del z vidika gospodarjenja z gozdovi ter izvajanja posegov v prostor (Pravilnik o gozdnih prometnicah, 2009). Gozdno cesto sme projektirati samo odgovorni projektant za tehnično projektiranje ustrezne stopnje in smeri izobrazbe. Naziv odgovorni projektant za tehnično projektiranje posameznik pridobi ob včlanitvi v zbornico in vpisom v imenik pooblaščenih inženirjev ali razširitvijo pooblastila v imeniku pooblaščenih inženirjev.

Odgovorni projektant odgovarja za vsak načrt, ki ga je izdelal in potrdil s svojim podpisom in žigom. Prav tako jamči, da je načrt v skladu s prostorskimi akti, gradbenimi predpisi in projektnimi pogoji, da izpolnjuje vse bistvene zahteve in da je v skladu z elaborati.

Odgovorni vodja projekta je odgovoren za medsebojno usklajenost vseh načrtov projekta, ki ga je potrdil s svojim podpisom in žigom.

Projektant, ki prevzame v izdelavo projektno dokumentacijo, mora za vse načrte, ki sestavljajo projekt, imenovati odgovorne projektante. Če pri izdelavi projektne dokumentacije nastopa samo en odgovorni projektant, ta nastopa tudi kot odgovorni vodja projekta.

6.8.2 Pogoji in dokazila

6.8.2.1 *Strokovna usposobljenost*

Strokovno usposobljenost izvajalci izkazujejo s spodaj navedenimi dokazili:

- Spričevalo izobrazbe podravni 6/2 s področja gozdarstva (tj. Visokošolsko izobraževanje prve stopnje, visokošolsko strokovno izobraževanje (prejšnje) in podobno izobraževanje/visokošolska izobrazba prve stopnje, visokošolska strokovna izobrazba (prejšnja) in podobna izobrazba) in
- usposobljenost za opravljanje te dejavnosti, ki je določena z zakonom, ki ureja graditev objektov ([Gradbeni zakon - GZ](#));

6.8.2.1.1 Vpis v imenik pooblaščenih inženirjev

V imenik pooblaščenih inženirjev – odgovornih vodij del za zahtevne objekte, ki ga vodi Inženirska zbornica Slovenije (IZS), se vpisujejo posamezniki, ki izpolnjujejo predpisane pogoje za opravljanje inženirskih storitev in drugih strokovnih del pri gradnji objektov. Ko IZS ugotovi, da posameznik izpolnjuje pogoje za vpis, ga vpiše v imenik in mu izda potrdilo o vpisu v imenik.

IZS najpozneje v 15 dneh od vpisa v imenik:

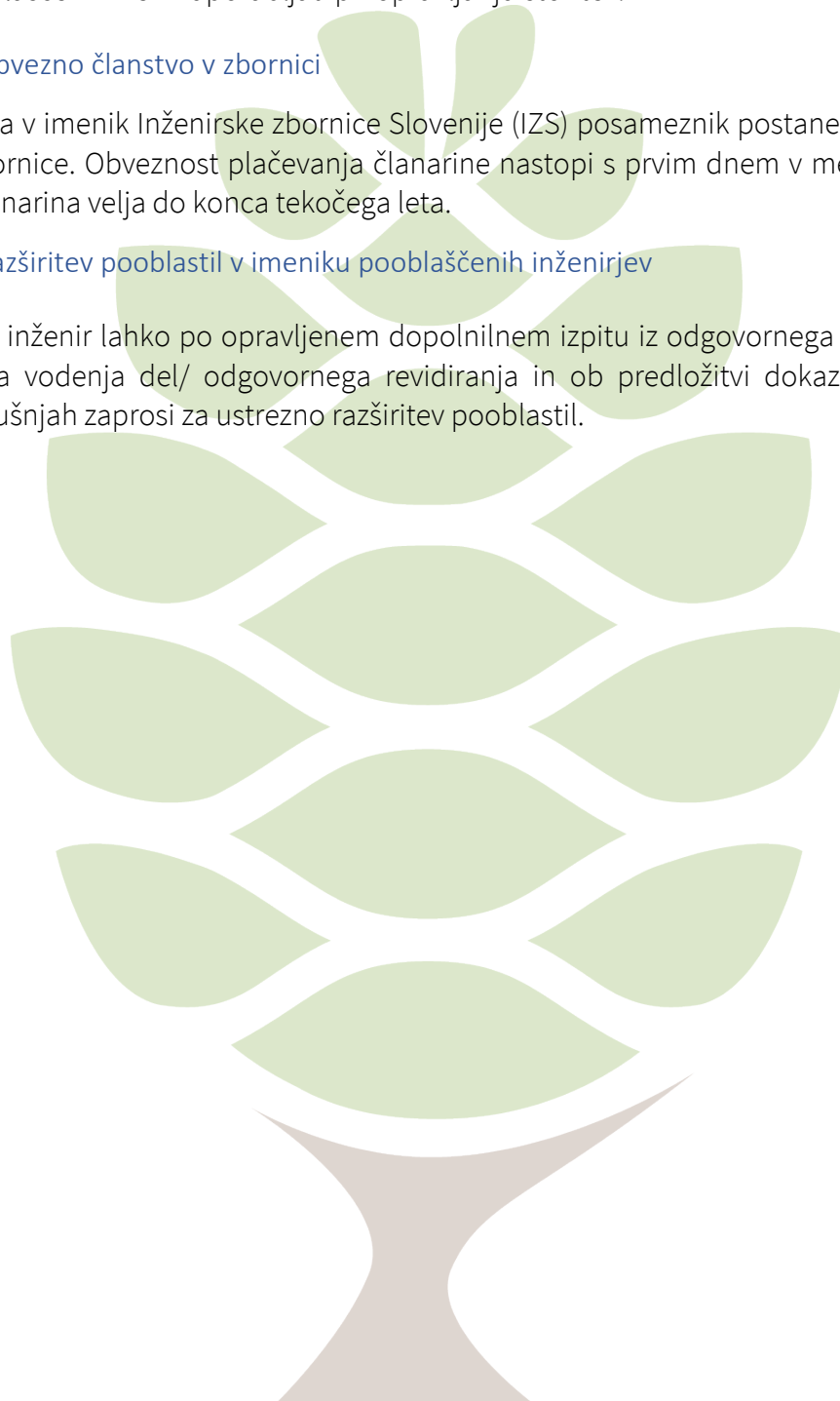
- po uradni dolžnosti izda člansko izkaznico,
- vroči enotni žig z identifikacijsko številko in oznako, za katero vrsto storitev ima inženir pooblastilo. Identifikacijska številka je trajno vezana na žig in jo mora pooblaščen inženir uporabljati pri opravljanju storitev.

6.8.2.1.2 Obvezno članstvo v zbornici

Z dnem vpisa v imenik Inženirske zbornice Slovenije (IZS) posameznik postane obvezen član poklicne zbornice. Obveznost plačevanja članarine nastopi s prvim dnem v mesecu, ki sledi včlanitvi. Članarina velja do konca tekočega leta.

6.8.2.1.3 Razširitev pooblastil v imeniku pooblaščenih inženirjev

Pooblaščen inženir lahko po opravljenem dopolnilnem izpitu iz odgovornega projektiranja/ odgovornega vodenja del/ odgovornega revidiranja in ob predložitvi dokazil o ustreznih delovnih izkušnjah zaprosi za ustrezno razširitev pooblastil.

7 LITERATURA

- Ajdič B. 2015. Ogrevanje s sekanci na GG Novo mesto: diplomsko delo. (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozaložba: 43 str.
- Ferle R. 2016. Primernost gozdarskih transportnih kompozicij v različnih delovnih pogojih: diplomsko delo. (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal.: 77 str.
- IRSKGLR, 2017, Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo – PRIROČNIK – Gozdarska inšpekcija poglavje 3.5 – Nadzor izpolnjevanja pogojev za opravljanje del v gozdovih, interno gradivo, 37 str.
- Kencijan S. 2016. Sečnja in spravilo lesa s kombiniranim strojem za sečnjo in spravilo lesa HSM 805F: diplomsko delo. (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal.: 75 str.
- Krt Stopar A. Kaj morate vedeti o opravljanju dopolnilnih dejavnosti na kmetiji. 2018. Agrobiznis – Finance.si. <https://agrobiznis.finance.si/8933865> (avgust 2019)
- Mirko Medved ; [ilustracije] Boštjan Košir. 2002. Varno delo z motorno žago. Ljubljana : Zveza gozdarskih društev Slovenije, Gozdarska založba : Zavod za gozdove Slovenije : Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, 2002. - (Zbirka Gozdarski nasveti ; št. 5). 90 str.
- Nega gozda: danes za jutri. 2015. Brošura v okviru Programa razvoja podeželja. Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana: 56 str.
- Opisi poklicev. 2019. Zavod republike Slovenije za zaposlovanje. <https://www.ess.gov.si/ncips/opisi-poklicev> (februar 2019)
- Petkovšek M. 2010. Težnje razvoja kamionskega prevoza lesa: diplomsko delo. (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal.: 54 str.
- Pravilnik o gozdnih prometnicah. 2009. Ur. l. RS 4/09
- Slovenska poslovna točka, 2019, SPOT, Slovenska poslovna točka e-VEM, Državni portal za poslovne subjekte in samostojne podjetnike, <http://evem.gov.si/evem/drzavljani/zacetna.evem> (februar 2019)